

MAANDBLAD

UITGEGEVEN DOOR HET NATUURHISTORISCH GENOOTSCHAP IN LIMBURG.

Maandelijksche Vergadering
van het Natuurhistorisch Genoot-
schap, in het Museum te Maastricht,
op Woensdag 3 November
a. s. tegen 6 uur.

Maandelijksche Vergaderingen.

Zooals uit bovenstaande aankon-
diging blijkt, heeft op 3 Oct. a.s. 'n
vergadering plaats.

Ze is na 's onderbreking van ver-
verschillende jaren onzer maande-
lijksche vergaderingen weer de eerste
van haar soort en zal voortaan ge-
regeld gevolgd worden door bijeen-
komsten, die plaats zullen hebben
op den eersten Woensdag van elke
maand.

De leden gelieven er op te letten
dat voor deze vergaderingen geene
speciale oproepingen plaats vin-
den; ze worden alleen aangekondigd
in het Maandblad.

Ook belangstellende niet-leden heb-
ben toegang.

Behalve Maastricht komen natuur-
lijk ook andere plaatsen, b.v. Sittard,
Heerlen, Roermond, Venlo voor de
maandelijksche bijeenkomsten in
aanmerking.

HET BESTUUR.

ONS MAANDBLAD.

Van vele kanten werd ons gevraagd: „Waarom
hebben we zoo lang geen Maandblad gezien?“...

't Antwoord is heel eenvoudig.

Voor een geregeld laten verschijnen van het
Maandblad misten we de noodige „kopeken“.

Vroeger kostte 't blad per maand pl.m. 20, thans
pl.m. 50 gulden!

Waar het Natuurhist. Genootschap in Limburg
tot dusverre z'n contributie niet verhoogde, behoeft
't geen betoog, dat bezuiniging absoluut noodzake-
lijk was.

We konden alléén bezuinigen door minder Maand-
bladen uit te geven.

Zoo'n toestand was verre van 'n ideale.

Te minder, omdat onze Maandbladen zeer ge-
zocht zijn.

Er gaat haast geen week voorbij, waarin we geen
aanvragen krijgen voor toezending van oude num-
mers.

Gelukkig bestaat er kans dat er dra verbetering
in onzen financieelen nood zal komen.

Uit den Haag toch kregen we de verheugende
tijding dat op de Rijksbegroting van 1921 een
post zal komen te staan groot f 1000 voor het Na-
tuurh. Genootschap in Limburg.

Daarenboven hebben we gegronde hoop, dat ook
én de Provincie Limburg én de Stad Maastricht
zullen helpen om 'n geregeld verschijnen van het
Maandblad mogelijk te maken.

Trouwens da's in beider welbegrepen eigenbe-
lang. Limburg is op natuurhistorisch gebied verre-
weg de rijkste provincie van heel 't land.

Maastricht bezit een Natuurhistorisch Museum,
dat zich met de beste van dien aard mag meten.

Ons Maandblad is het meest geschikt orgaan om
Limburgsche natuurhistorische vondsten in Maas-
tricht ondergebracht, te publiceeren en alom be-
kend te maken.

Met 't oog op de betere vooruitzichten, waar-
van we hier boven gewaagden zal het Maandblad
derhalve weer geregeld verschijnen.

Voor toezending van copie houden we ons warm
aanbevelen.

JOS. CREMERS.

PLANTENRESTEN IN MIOCEEN ZAND TE SWEYKHUIZEN.

Gaande van de hofstede „de Biezen“ naar Sweyk-
huizen heeft men, vlak bij dit vlek, aan den linker-
kant een grint- en zandexploitatie, benevens een
brikenbakkerij.

De brikenbakkerij wijst er op dat zich daar ter
plaats leem (löss) bevindt.

Onder deze löss zit diluviaal grint.

Onder het diluviaal grint bevindt zich mioceen
zand.

Mioceen zand zit daar in de buurt alomme.

Maar zit er niet zooals hier.

Immers, 't is er hier en daar aaneengekit en
heeft iets weg van de Nieuwsteiner zandsteen, of-
schoon deze laatste veel compacter, veel harder
zijn. De zandbrokken van Sweykhuzen zijn meer
zacht brokkelig, hebben hun zanderig uitzicht veel
meer behouden.

In zoo'n brokstuk heb ik op 11. 9 Augustus iets
gevonden. 't welk waard is genemoreerd te worden.

Er zaten n.l. tal van goed geconserveerde plan-
tenafdrukken in.

Dat elders in het mioceen soorten van wilgen
en elzen, van kastanjes en populieren, van platanen

en eschdoorns en moerascypresen gevonden werden, weet ik.

Voor zoo ver mij bekend, werden ze echter nog nimmer geconstateerd in Zuid-Limburgsche miocene zanden.

Wanneer ik me niet al te zeer bedrieg, zijn de plantenafdrukken afkomstig van wilgen en elzen.

Het verzamelde materiaal werd ondergebracht in het Maastrichter Museum, waar het voor belangstellenden te zien en te bestudeeren is.

JOS. CREMERS.

DE KUIFHYACINT.

(*Muscari comosum* Mill.).

Deze plantsoort werd in Nederland 't eerst in 1900 gevonden door Dr. Vuyck en den Heer Koning, onafhankelijk, op verschillende plaatsen bij Oud-Valkenburg. In 1906 zag de Heer Kentgens haar in groote hoeveelheid bij Born; daarna is ze nog op zeer veel plaatsen waargenomen (Brunssum, Merkelbeek, Bingelrade, Oirsbeek, Schinnen, Sittard, Munstergeleen, Wijnandsrade, Simpelveld, Schin op Geul). Deze dagen ontving ik haar weer van een nieuwe groeiplaats tusschen Doenrade en Winteraak.

Op sommige dezer plaatsen is ze reeds door landbouwers voor 25 jaar opgemerkt. Alleen als de blauwvioletgekleurde bovenste bloemen ontwikkeld zijn, valt ze spoedig in 't oog; ze groeit hier meestal tusschen 't graan, zoodat alleen de exemplaren aan den rand der graanakkers gemakkelijk worden waargenomen, al wordt door floristen in hun ijver ook licht verboden terrein betreden.

Oorspronkelijk is waarschijnlijk op alle bovengenoemde groeiplaatsen 't eerste exemplaar met landbouwzaden uit zuidelijker streken aangevoerd, want als haar natuurlijk verspreidingsgebied wordt Midde- en Zuid-Europa en verder Azië en Afrika opgegeven. Reeds in N.-Frankrijk beschouwt men haar nog pas als genaturaliseerd. Voor België wordt ze vermeld als sierplant, zelden verwilderd. Voor aangrenzend Duitsch gebied vindt men haar niet in de Flora's.

Toch zag ik haar zoowel in naburig Belgisch als Duitsch gebied ook op sommige plaatsen, en wel onder dezelfde omstandigheden als in ons eigen gewest.

Als sierplant wordt ze hier nooit geplant, zooals elders, hoewel ze een plaatsje in onze tuinen ten volle zou verdienen. Daar ze zich op alle genoemde vindplaatsen sterk heeft uitgebreid, kan men haar thans hier wel als geheel ingeburgerd opvatten.

In de Nederl. Flora wordt nog een andere soort beschreven, n.l. *Muscari tenuiflorum* Tausch, die oorspronkelijk in Z.O.-Europa en Kl. Azië thuis hoort en bij Valkenburg zou gevonden zijn. Ze verschilt van de Kuifhyacint door veel korter gesteelde onvruchtbare en meer cilindrische vruchtbare bloemen; verder ontspringen de meeldraden hooger in de bloemkroon. Ik heb de planten, waarop deze opgave berust, niet gezien, maar naar de beschrijving die de vinders ervan geven te oordeelen, lijken 't wel eerder schrale exemplaren der Kuifhyacint te zijn. Deze laatste groeit het liefst in lossen bodem; in voedzame akkers kunnen 't planten van 75 c.M. worden met bollen als een kippenei; in mageren zandigen grond blijft ze in alle deelen kleiner.

Wat men wel in tuinen ziet is een vorm of

liever 'n misvorming van de Kuifhyacint, die 't meest bekend is als „Pluimhyacint”, en door de kweekers aangeboden wordt als *Muscari plumosum* of *M. monstrosum*. Hierbij ontbreken de vruchtbare bloemen geheel, terwijl de violetblauwe onvruchtbare bloempjes zich in zoo'n hoeveelheid ontwikkeld hebben, dat ze 'n breed en dichtvertakte pluim vormen. Daar ook de bloemstelen en 't bovenste deel van den stengel purperviolet zijn, maakt 't geheel 'n aardig effect.

Daar er geen bevruchting kan plaats hebben, duurt 't lang eer zoo'n pluim verwelkt. Ze wordt door de bollen vermeerderd.

Tusschen „plumosum” en „monstrosum” is feitelijk alleen een kwantitatief verschil; van eigenlijke bloempjes is nauwelijks sprake; de steeltjes zijn aan hun top alleen iets verdikt, men zou ze als rudimentaire bloemen kunnen opvatten.

Niemand heeft deze Pluimhyacint uit de Kuifhyacint zien ontstaan, noch omgekeerd tot de type zien terugkeeren, maar in alle andere deelen komt ze geheel met deze overeen. Linnaeus noemde haar dan ook alleen „*Hyacinthus monstrosus*”. Ze was reeds lang vóór Linnaeus in cultuur bekend, geen der oudere auteurs verhaalt echter iets positiefs over haar oorsprong.

Nuth.

A. DE WEVER.

GAGEL.

Kort na mijn bericht in 't vorig Maandblad zond de Heer J. Beckers, Hoofdonderwijzer te Jabeek, mij eenige takjes van *Myrica Gale*, waarop inderdaad mannelijke en vrouwelijke bloemen in 't zelfde katje zaten; de laatsten bijna steeds aan den top, de eersten aan den voet van 't katje.

A. DE WEVER.

ZWEI OBSTSCHÄDLINGE IN SÜD-LIMBURG 1920. Ins. Col.

Je mehr unser „Klein-Zhweitzerland“ Süd-Limburg sich zu einem Obstlande ausgestaltet, desto wichtiger ist es, auf die schädlichen und nützlichen Insekten gut achtzuhaben. Zwei Schädlinge, aus der Ordnung der Käfer, machten sich dieses Jahr sehr bemerkbar.

Als im März bei dem aussergewöhnlich schönen Wetter die Birnbäume in prachtvoller Blüte standen, beobachtete man namentlich am Spalier-, Busch- und Pyramidenobst Hunderte von Knospen, die sich nicht entfalteten. Sie waren trocken, im Innern geschwärzt und leergefressen von einer fusslosen Rüsselkäferlarve von verschiedengradiger Entwicklung: völlig erwachsene, gelblich-weiße und mehr schmutzig-weiße von allen Grössen. Offenbar befanden sich alle Larven bis in den halben März in dem Grade des Wachstums, den sie im Herbst erreicht hatten, die Birnknospen waren also von dem Schädling schon im Herbst angestochen und mit je einem Ei belegt worden. Die unerwachsenen Larven fanden nun im Frühjahr in der verdorrten Knospe keine Nahrung mehr, frassen sich deshalb durch den Knospenstil zum lebensfrischen Teil des Fruchtholzästchen durch wobei sie nicht immer, aber doch hin und wieder die Saftleitung annagten, so dass die ganze Knospe von Saftstrom überschwemmt wurde. Nach zwei bis vier Wochen waren auch diese Larven erwachsen, kehrten durch den Stiel in die Höhlung der Knospe zurück, um sich zu verpuppen. Inzwischen hatte ich aus den